Республика Татарстан
Исполнительный комитет
Шарлиареминского
сельского поселения
Сармановского
муниципального района

Татарстан Республикасы
Сарман муниципаль районының Шәрләрәмә авыл
җирлеге башкарма комитеты

ПОСТАНОВЛЕНИЕ **КАРАР**

№ 8 **27 май 2024 ел**

Татарстан Республикасы Сарман муниципаль районы Шарлиарема авыл җирлеге территориясендә сүтелә торган (кисеп алына торган) яшеллекләр бәясен исәпләү һәм компенсацион яшелләндерү методикасын раслау турында

«Россия Федерациясендә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә Татарстан Республикасы Сарман муниципаль районының Шарлиарема авыл җирлеге башкарма комитеты карар итте:

1.Татарстан Республикасы Сарман муниципаль районының Шарлиарема авыл җирлеге территориясендә сүтелә торган (кисеп алына торган) яшеллекләр бәясен исәпләү һәм компенсация яшелләндерү үткәрү методикасын (кушымта) расларга.

2.Әлеге карарны «Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталы»нда игълан итәргә (PRAVO.TATARSTAN.RU) һәм «Сарман муниципаль районы» муниципаль берәмлегенең рәсми сайтында «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә урнаштырырга.

3.3. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үз өстемә алам.

Шарлиарема авыл җирлеге
Башкарма комитет җитәкчесе Н.Н.Хужина

Татарстан Республикасы Сарман муниципаль районының Шарлиарема авыл җирлеге башкарма комитеты карарына кушымта

Татарстан Республикасы Сарман муниципаль районы Шарлиарема авыл җирлеге территориясендә сүтелә торган (кисеп алына торган) яшеллекләрнең бәясен исәпләү һәм компенсацион яшелләндерү үткәрү методикасы

.

.

I. Гомуми нигезләмәләр

1.1. "Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, Татарстан Республикасы Конституциясе, "Әйләнә-тирә мохитне саклау турында" 2002 елның 10 гыйнварындагы 7-ФЗ номерлы Федераль закон, "Татарстан Республикасында җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы нигезендә сүтелә торган (кисеп алына торган) яшеллекләрнең бәясен исәпләү һәм компенсацион яшелләндерү үткәрү методикасы эшләнде.

1.2. Методика яшел үсентеләрне хокукый яктан кире алганда компенсация яшелләндерү өчен муниципаль берәмлек бюджетына кертелергә тиешле түләүләрне исәпләп чыгару өчен, шулай ук Сарман муниципаль районының Шарлиарема авыл җирлеге территориясендә урнашкан яшел үсентеләрне хокуксыз зарарлау яисә юкка чыгару аркасында каралган.

1.3. Методика кулланыла:

инвестиция проектларының әйләнә-тирә мохиткә йогынтысын бәяләү бүлекләрен һәм аларның экологик экспертизасын әзерләү барышында потенциаль зыянны бәяләү өчен, ул Сарман муниципаль районының Шарлиарема авыл җирлеге территориясендә яшел үсентеләргә кагылышлы хуҗалык эшчәнлеген гамәлгә ашырганда барлыкка килергә мөмкин;

табигать факторларын, шулай ук яшелләндерү объектларының экологик әһәмиятен исәпкә алып, яшел утыртмаларны уң яктан сүтеп (кискән) өчен түләү күләмен санаганда;

хокуксыз зарарлану (үсемлекнең үсешен туктату дәрәҗәсенә кадәр түгел) яисә яшел утыртмаларны юкка чыгару нәтиҗәсендә китерелгән зыянны түләгәндә;

Сарман муниципаль районының Шарлиарема авыл җирлеге территориясендә урнашкан яшел утыртмаларның бәясен билгеләүгә бәйле башка очракларда.

1.4. Әлеге Методика урман законнарын бозу нәтиҗәсендә урманнарга,шул исәптән урман утыртуларына яки урман утыртуларына агачларга, куакларга һәм лианаларга китерелгән зыянның күләмен исәпләү белән бәйле мөнәсәбәтләргә кагылмый

Сүтелә торган (киселә торган) яшел утыртмаларны классификацияләү һәм идентификацияләү һәм аларның бәясен билгеләү

2.1. Шәһәр яшел утыртмаларының төп типларының сүтелә торган (киселә торган) яшел үсентеләрнең бәясен исәпләү өчен, шәһәр территорияләренең функциональ билгеләнешенә, урнашу урынына, милек рәвешенә һәм ведомство карамагына бәйсез рәвештә, үсемлекләр дөньясының түбәндәге классификациясе кулланыла:

агачлар;

куаклыклар (төркемле һәм ялгыз утырту); куаклыклардан тере киртәләр;

үлән капламы (газлар һәм табигый үлән үсемлекләре); чәчәклекләр.

2.2. Үсемлекләргә китерелгән зыян күләмен билгеләгәндә ботаника, урман төзелеше, дендрология геоботаника, туфрак-мелиоратив, геологик һәм башка тикшеренүләр, урман һәм үсемлек кадастрлары, үсемлекләр мониторингы, шулай ук паспортаучетлы объект мәгълүматлары кулланыла, аларның торышы турында кирәкле мәгълүмат бар.

Үсемлекләр китергән зыянны оештыру-хокукый рәвешләренә һәм милек рәвешләренә бәйсез рәвештә гражданнар, шәхси эшмәкәрләр, оешмалар башкара.

Яшел үсентеләрне юкка чыгару, өстәмә тикшеренүләр үткәрү, экспертлар җәлеп итү, документларны рәсмиләштерү чыгымнары өчен түләү экологик хокук бозуны башкарган зат акчалары исәбеннән гамәлгә ашырыла.

2.3. Агач-куаклык, үләнчел үсемлекләр китергән зыян (зарар) күләмен билгеләгәндә түбәндәгеләр исәпкә алына:

агач һәм аерым торучы куаклар өчен экземплярларда яисә куаклар өчен погонлы метрларда сүтелә торган (киселә торган) үсемлекләрнең саны һәм аерым үсемлекләрнең микъдарын билгеләү шактый кыен булганда;

үләнчел үсемлекләр каплаган мәйдан квадрат метрларда;

төр карау, агачларның токым составы (яфраклы яки ылыслы) һәм куаклыклар, үләнчел үсемлекләр төре;

агач кәүсәсенең 1,3 метр биеклектәге диаметры агачның биеклеген, разрядын, 1 берәмлек агач өчен алына торган агач күләмен һәм агачның 1 куб метрын бәяләү өчен. Әгәр дә агачның берничә көпшәсе һәм икенчел кәүсәсе (кәүсәләре) диаметрында 8 сантиметр булса, һәр кәүсә аерым агач дип санала;

бу үсемлекне утырту һәм карау буенча башкарылган эшләрнең бәясе;

сумнарда 1 метрга кадәр биеклектәге үсенте бәясе;

үсемлекләрнең торышы һәм аның кыйммәте;

үсемлекләрне деградацияләү дәрәҗәсе (санкцияләнмәгән зарарланганда яки яшел утыртмаларны юкка чыгарганда гына кулланыла).

2.4. Яшел утыртмаларны алганда зыян (зыян) күләме түбәндәге формулалар буенча билгеләнә:

N т/б	Яшел утыртмалар	Зыян (зарар) күләмен исәпләү формуласы*	Шартлы тамгалар
1	Агач	Y=(C+U+Cv)xqxkl xк2x Cv=V СдЗ	Y - зыян күләме C - агачның 1 нөсхәсен утырту һәм үстерү эшләре бәясе (1 нче таблица) Ц - 1 үсенте (1 нче таблица) Cv бәясе - чыгарыла торган агач күләменең бәясе V - 1 данә агачтан алынган агач күләме СдЗ - q үзагачының 1 куб. м бәясе - алына торган агачларның нөсхәләре саны kl - үсемлекләрнең уртача яклау үзлекләрен исәпкә ала торган коэффициент (3 нче таблица) к2 - халәтне исәпкә ала торган коэффициент үсемлекләр кц - кыйммәтне исәпкә ала торган коэффициент үсемлекләр кд - деградация коэффициенты үсемлекләр
2	Кустарниклар, лианалар	Y = (C+Ц) xq xkl xкд	Y - зыян күләме C - утырту эшләренең бәясе һәм 1 нөсхә яки 1 пог.м үстерү. куаклык, лианалар (2 нче таб) Ц - утырту материалы бәясе (таб. 2) q - тартып алына торган куакларның нөсхәләре саны, лиан kl - үсемлекләр дөньясының уртача яклый торган үзлекләрен исәпкә ала торган коэффициент (3 нче таблица) к2 - халәтне исәпкә ала торган коэффициент үсемлекләр кц - кыйммәтне исәпкә ала торган коэффициент үсемлекләр кд - деградация коэффициенты үсемлекләр
3	Газоннар, чәчәклекләр	Y = (C+Ц)xS xkl xкд	Y - зыян күләме C - утырту эшләренең бәясе һәм 1 кв. м газон, чәчәклек (таб. 2) Ц - утырту материалы бәясе (2 нче таблица) S - изелә торган газ мәйданы, kl чәчәкле - үсемлекләрнең уртача яклау үзлекләрен исәпкә ала торган коэффициент
			(3 нче таблица) к2 - халәтне исәпкә ала торган коэффициент үсемлекләр кц - кыйммәтне исәпкә ала торган коэффициент үсемлекләр кд - деградация коэффициенты үсемлекләр
4	Табигый үлән үсемлекләр	У =8хк1хкцхкцхкд	У - зыян күләме Б - табигый үләннәр үсә торган к1 мәйданы - үсемлекләрнең уртача яклау үзлекләрен исәпкә ала торган коэффициент (3 нче таблица) к2 - халәтне исәпкә ала торган коэффициент үсемлекләр кц - кыйммәтне исәпкә ала торган коэффициент үсемлекләр кд - деградация коэффициенты үсемлекләр

*Яшел утыртмаларны алганда зыян (зарар) күләме, кулланучылар бәяләренең алдагы периода товарларга (эшләргә, хезмәт күрсәтүләргә) үзгәрүен исәпкә алган коэффициент-дефляторны исәпкә алып, үзгәрергә тиеш.

1 нче таблица

Агач үсемлекләренә китерелгән зыянның күләмен билгеләү өчен күрсәткечләр

Диаметр кәүсәсе 1,3 м биеклектә комльдән (ё), см	Биеклек агач (Ъ), м	Разряд по Биеклек	Күләме 1 бер. агач (V), куб. м өчен алына торган агач	Бәясе 1 куб. м агач (Сд), сум.	Бәясе НДСтан (С) башка утырту һәм карау буенча башкарылган эшләр, сум.	Бәясе 1 м га кадәр биеклектәге 1 үсенте (Ц), сум.
Агачларның яфраклы токымнары						
имән						
8 дән 10 га кадәр	5	Ш	0,023	1200,0	2690,3	501,5
10нан 12 гә кадәр	7		0,043			
12 дән 14 кә кадәр	9		0,072			
14 тән 16 га кадәр	1}		0,112			
16дан 18 гә кадәр	13		0,164			
18 дән 20 гә кадәр	14		0,219			
20 дән 24 кә кадәр	16		0,29			
24 дән 28 гә кадәр	18		0,46			
28 дән 32 гә кадәр	20		0,68			
32 дән 36 га кадәр	21		0,94			
36 дан 40 ка кадәр	22		1,23			
40тан 44 кә кадәр	23		1,56			
44 дән 48 гә кадәр	26		2,10			
48 дән 52 кә кадәр	27		2,53			
52 дән 56 га кадәр	27		3,00			
56 дан 60 ка кадәр	28		3,52			
60тан 64кә кадәр	28		4,08			
64 дән 68гә кадәр	28		4,65			
68 дән 72 гә кадәр	28		5,27			
72 дән 76 га кадәр	28		5,92			
76дан алып 80 гә кадәр	28		6,61			
80нән алып 84 гә кадәр	28		7,35			
84 дән 88 гә кадәр	28		8,13			
88 дән 92 гә кадәр	28		8,92			
92 дән 96 га кадәр	29		9,81			
96 дан 100 гә кадәр	29		10,70			
100 дән артык	29		11,63			
Юкә						
8 дән 12 гә кадәр	6	Ш	0,019	489,6	2690,3	501,5
12 дән 16 га кадәр	9		0,061			
16дан 20 гә кадәр	12		0,13			
20 дән 24 кә кадәр	14		0,23			
24 дән 28 гә кадәр	15		0,35			
28 дән 32 гә кадәр	17		0,52			

32 дән 36 га кадәр	18		0,71			
36 дан 40 ка кадәр	19		0,89			
40тан 44 кә кадәр	19		1,16			
44 дән 48 гә кадәр	20		1,40			
48 дән 52 кә кадәр	21		1,69			
52 дән 56 га кадәр	21		2,00			
56 дан 60 ка кадәр	21		2,34			
60тан 64кә кадәр	22		2,68			
64 дән 68гә кадәр	22		2,98			
68 дән 72 гә кадәр	22		3,042			
72 дән артык	22		3,85			
Каен						
10нан 12 гә кадәр	10	.	0,053	489,6	2690,3	501,5
12 дән 14 кә кадәр	11		0,080			
14 тән 16 га кадәр	12		0,117			
16дан 18 гә кадәр	14		0,164			
18 дән 20 гә кадәр	15		0,218			
20 дән 24 кә кадәр	16		0,28			
24 дән 28 гә кадәр	18		0,43			
28 дән 32 гә кадәр	18		0,61			
32 дән 36 га кадәр	19		0,83			
36 дан 40 ка кадәр	20		1,09			
40тан 44 кә кадәр	21		1,40			
44 дән 48 гә кадәр	22		1,76			
48 дән 52 кә кадәр	23		2,17			
52 дән артык	24		2,64			
Усак, ольха, өрәңге, корычагач, карама, ива һәм башкалар тополь						
10нан 12 гә кадәр	11	усак, зирек - II, бетте калганнары - Ш	0,057	усак 489,6 Калганнары - 200,6	2690,3	501,5
12 дән 14 кә кадәр	13		0,093			
14 тән 16 га кадәр	14		0,133			
16дан 18 гә кадәр	15		0,185			
18 дән 20 гә кадәр	16		0,254			
20 дән 24 кә кадәр	17		0,33			
24 дән 28 гә кадәр	19		0,50			
28 дән 32 гә кадәр	20		0,71			
32 дән 36 га кадәр	22		0,99			
36 дан 40 ка кадәр	23		1,30			
40тан 44 кә кадәр	23		1,61			
44 дән 48 гә кадәр	24		2,02			
48 дән 52 кә кадәр	25		2,50			
52 дән артык	25		2,91			
Агачларның ылыслы токымнары						

Нарат						
8 дән 10 га кадәр	8	II	0,027	920,4	2690,3	708,0
10нан 12 гә кадәр	10		0,049			
12 дән 14 кә кадәр	11		0,076			
14 тән 16 га кадәр	14		0,118			
16дан 18 гә кадәр	15		0,166			
18 дән 20 гә кадәр	16		0,23			
20 дән 24 кә кадәр	18		0,30			
24 дән 28 гә кадәр	20		0,47			
28 дән 32 гә кадәр	22		0,67			
32 дән 36 га кадәр	23		0,91			
36 дан 40 ка кадәр	24		1,17			
40тан 44 кә кадәр	24		1,47			
44 дән 48 гә кадәр	25		1,81			
48 дән 52 кә кадәр	25		2,17			
52 дән 56 га кадәр	25		2,55			
56 дан 60 ка кадәр	25		2,97			
60тан 64кә кадәр	25	.	3,41	920,4	2690,3	708,0
64 дән 68гә кадәр	25		3,88			
68 дән 72 гә кадәр	26		4,40			
72 дән 76 га кадәр	26		4,93			
76дан алып 80 гә кадәр	26		5,48			
80нән артык	26		6,09			
Чыршы						
8 дән 10 га кадәр	5	II	0,027	920,4	2690,3	708,0
10нан 12 гә кадәр	8		0,049			
12 дән 14 кә кадәр	10		0,076			
14 тән 16 га кадәр	12		0,118			
16дан 18 гә кадәр	14		0,166			
18 дән 20 гә кадәр	15		0,23			
20 дән 24 кә кадәр	17		0,30			
24 дән 28 гә кадәр	19		0,47			
28 дән 32 гә кадәр	21		0,67			
32 дән 36 га кадәр	23		0,91			
36 дан 40 ка кадәр	24		1,17			
40тан 44 кә кадәр	25		1,47			
44 дән 48 гә кадәр	26		1,81			
48 дән 52 кә кадәр	27		2,17			
52 дән 56 га кадәр	28		2,55			
56 дан 60 ка кадәр	28		2,97			
60тан 64кә кадәр	28		3,41			
64 дән 68гә кадәр	29		3,88			
68 дән артык	26		4,40			

Пихта						
8 дән 10 га кадәр	5	11	0,018	920,6	2690,3	800,0
10нан 12 гә кадәр	7		0,036			
12 дән 14 кә кадәр	8		0,070			
14 тән 16 га кадәр	10		0,102			
16дан 18 гә кадәр	12		0,150			
18 дән 20 гә кадәр	13		0,201			
20 дән 24 кә кадәр	15	II	0,27	920,6	2690,3	800,0
24 дән 28 гә кадәр	16		0,65			
28 дән 32 гә кадәр	19		0,91			
32 дән 36 га кадәр	21		1Д9			
36 дан 40 ка кадәр	22		1,51			
40тан 44 кә кадәр	24		1,87			
44 дән 48 гә кадәр	26		2,27			
48 дән 52 кә кадәр	27		2,70			
52 дән 56 га кадәр	27		3,11			
56 дан 60 ка кадәр	27		3,75			
60 тан артык	27		3,90			
Карагай						
10нан 12 гә кадәр	11	II	0,068	920,4	2690,3	800,0
12 дән 14 кә кадәр	13		0,105			
14 тән 16 га кадәр	14		0,150			
16дан 18 гә кадәр	17		0,209			
18 дән 20 гә кадәр	18		0,276			
20 дән 24 кә кадәр	19		0,36			
24 дән 28 гә кадәр	21		0,55			
28 дән 32 гә кадәр	24		0,80			
32 дән 36 га кадәр	26		1,08			
36 дан 40 ка кадәр	27		1,43			
40тан 44 кә кадәр	28		1,81			
44 дән 48 гә кадәр	29		2,23			
48 дән 52 кә кадәр	30		2,68			
52 дән артык	30		3,17			
Кедр						
10нан 12 гә кадәр	10	II	0,053	920,6	2690,3	800,0
12 дән 14 кә кадәр	11		0,080			
14 тән 16 га кадәр	12		0,117			
16дан 18 гә кадәр	14		0,164			
18 дән 20 гә кадәр	15		0,218			
20 дән 24 кә кадәр	16		0,28			
24 дән 28 гә кадәр	18	II	0,43	920,6	2690,3	800,0
28 дән 32 гә кадәр	18		0,61			
32 дән 36 га кадәр	19		0,83			
36 дан 40 ка кадәр	20		1,09			
40тан 44 кә кадәр	21		1,40			

44 дән 48 гә кадәр	22		1,76			
48 дән 52 кә кадәр	23		2,17			
52 дән артык	24		2,64			

2 нче таблица

Куаклы һәм зыянның күләмен билгеләү өчен күрсәткечләр

үлән үсемлекләре

N т/б	Яшел утыртмалар	Үлчәү берәмлеге	Бәясе НДСтан (С) башка утырту һәм карау буенча башкарылган эшләр	Утырту материалы бәясе (Ц)
Куаклыкларның яфраклы токымнары				
1	Тере койма	сум	469,43	500,0
2	Ялгыз нөсхәләр	1 данәгә сум	313,1	150,0
Куаклыкларның ылыслы токымнары				
1	Ялгыз нөсхәләр	1 данәгә сум	461,6	600,0
Лиана				
1	Ялгыз нөсхәләр	1 данәгә сум	313,1	150,0
Газоннар				
1	Болынлы үләннәр белән тулган табигый үләнчел үсемлекләр	1 кв. метрга сум		
2	Кыр үләннәре белән табигый булган үсемлекләр	1 кв. метрга сум		
3	Газоннар (газ үләннәре орлыкларын чәчү белән)	1 кв. метрга сум	74,43	85,0
4	Рулонный газон	1 кв. метрга сум	200,0 '	100,0
Чәчәкләр				
1	Чәчәкләр	1 кв. метрга сум	650,0	чәчәкле-декоратив үсемлекләр сортларына бәйлелектә

3 нче таблица

Үсемлекләрнең (kl) уртача яклау үзлекләрен исәпкә ала торган коэффициентның әһәмияте

Исеме	kl әһәмияте
Гомуми файдаланудагы утыртулар чикләнгән файдаланудагы утыртулар махсус файдаланудагы утыртулар	2 1,5 1

4 нче таблица

Үсемлекләрнең торышын исәпкә ала торган коэффициентның әһәмияте (к2)

Торышы	Составы үсемлекнең коелу халәтенә бәйле рәвештә билгеләнә.	К2 нең кыйммәте
Яхшы (сәламәт утыртмалар) I	Яфракларның 100% ы	*2*
Уртача көчсезләнгән 11	Яфракларның 90-70% ы	1,5
Көчле көчсезләнгән III	Яфракларның 60-40%ы	1
Тотылган (кибә торган) IV	Яфракларның 30-20%ы	0,5
Һәлак булучы V	Яфракларның 20-10%ы	0,1
Һәлак булган VI	Яфраклар юк	0

5 нче таблица

Үсемлекләрнең кыйммәтен исәпкә алган коэффициентның әһәмияте (кц)

Кыйммәтләр төркеме	Агач һәм куак төрләре	Кц әһәмияте
1 нче төркем (аеруча кыйммәтле)	- ылыслы, мәңге яшел агачларның барлык төрләре, шул исәптән: эрбет, нарат, чыршы, ак чыршы, карагай: - яфраклы агачларның кайбер төрләре, шул исәптән: имән, корычагач, зирек, карама, ильм	1,5
2 нче төркем (кыйммәтле)	- ылыслы куакларның барлык төрләре; - яфраклы агачларның кайбер төрләре, шул исәптән: юкә, каен, өрәңге	1,2
3 нче төркем (аз кыйммәтле)	- агачларның башка төрләре һәм яфраклы куаклар	1

6 нче таблица

Үсемлекләр деградациясе коэффициентының әһәмияте (кд)

Үсемлекнең торышы	Дәрәҗә деградация	Зурлыгы кд
Һәлак булган (тулысынча деградация, юк ителгән)	100%	5
Һәлак булучы (шактый деградация, исән кала алмый)	99%-90%	2,5
Тотылган (көчле деградация)	89%-60%	2
Хәлсез (уртача деградация)	59%-30%	0,9
Урта хәлсезләнгән (начар деградация)	29%-10%	0,5
Сәламәт (деградация бик аз)	9%-1%	0,1

III. Сүтелә торган (киселә торган) яшел усентнләргә акчалар кертү һәм тоту тәртибе

.

3.1. Сүтелә торган (киселә торган) яшел үсентеләр өчен акчалар түбәндәгеләр исәбеннән ясала:

сүтелә торган (киселә торган) яшел утыртмалар өчен түләүләр;

яшел утыртмаларны законсыз җимерү (кисү) аркасында китерелгән зыянны каплау (компенсацияләү);

административ хокук бозулар турындагы законнар нигезендә алына торган яшел утыртмаларга зыян китергән өчен штрафлар;

яшел утыртмаларны яклау һәм үстерү максатларына гражданнарның һәм юридик затларның, шул исәптән чит илләрнең, ирекле кертемнәрен;

башка чыганаклардан керемнәр.

3.2. Яшеллекләр законсыз зыян күргәндә яки юк ителгәндә зыянны каплау чаралары, штрафлар суд карары буенча билгеләнгән тәртиптә рәсмиләштерелгән обадминистратив хокук бозулар протоколлары нигезендә кертелә..

Күрсәтелгән түләүләрнең күләме юкка чыгарылган үсемлек өчен Методика тарафыннан 5 мәртәбә һәм һәр зарарланган үсемлек өчен 1/2 мәртәбә билгеләнә.

3.3. Яшел утыртмаларны юкка чыгарган һәм законсыз юкка чыгарган (зарарланган) өчен физик һәм юридик затлар санап киткән акчалар Шарлиарема авыл җирлегенең җирле бюджетына керә һәм төзекләндерү маддәсе буенча тотыла.

Җимерелеп беткән яшел үсентеләр өчен алынган акчалар юкка чыгарылган яки зарарланган урынына яшел утыртмаларны торгызуга тотыла, шул исәптән түбәндәге эшләрне финанслауга:

- агач һәм куак үсентеләрен казып алуны, автотранспортка төяүне һәм бушатуны, агач комнарын төрүне, үсентеләрне һәм орлыкларны яшелләндерү өчен алына торган бәягә түләүне дә кертеп, утырту материалын сатып алу (әзерләү) һәм илтеп җиткерү;

- җирне, планировканы, сөрүне, дисклаштыруны, туфракны фреза белән йомшартуны, тырмалауны, җирне тигезләүне дә кертеп, газон урнаштыру һәм агач һәм куаклар утырту өчен әзерләү;

- агач һәм куаклар утырту өчен казыклар һәм канаулар (траншеялар);

- агачлар, куаклар утыртканда һәм газлар төзегәндә грунтны 25%, 50% яки 100% ка алыштыру;

- биоматлар, агач рәшәткәләр, кием-салым, дерн бәясен дә кертеп, откосларны ныгыту;

- утырту урыннарын әзерләгәндә һәм газлар төзегәндә туфракка органик һәм минераль ашламалар кертү;

- агач һәм куакларны әзер чокырларга һәм траншеяләргә утырту;

- үләннәр орлыкларын чәчү, шул исәптән гидрочәчүне, дерн салуны да кертеп;

- вертикаль яшелләндерү эшләре; -
газон үләннәре орлыклары үсеп
чыккан;
- гомуми файдаланудагы яшелләндерүнең гамәлдәге объектларын реконструкцияләү;
- яшел утыртмалар утырту һәм утырту өчен махсус техника сатып алу;
- чүп-чарны төяү һәм алып китү;
- компенсация яшелләндерү өчен территорияне әзерләү эшләре (корыган агачлар, агач ботаклары өеме, территорияне планлаштыру, су сибү сүүткәргечен урнаштыру, юл-тропика челтәрен булдыру, яктырту, кече архитектура формаларын урнаштыру һ.б.) төзелеш бәясенең 70% ыннан да артык булмаган күләмдә;
- чәчәклекләр төзелеше;
- паркларны һәм скверларны төзекләндерү.

Компенсацион яшелләндерү чараларын башка максатларда файдалану тыела.